

DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Svoboda (Svoboda)
Poslanska skupina Socialnih demokratov (SD)
Poslanska skupina Levica (Levica)

Ljubljana, 2. 6. 2022

Zadeva: Predlog amandmajev Sekcije operaterjev elektronskih komunikacij k predlogu Zakona o elektronskih komunikacijah (Zekom-3)

Zveza: Besedilo Predloga zakona o elektronskih komunikacijah 13.5.2022, (EPA: 16 - IX)¹

Spoštovani.

Sekcija operaterjev elektronskih komunikacij² (v nadaljevanju SOEK), ki deluje pod okriljem Združenja za informatiko in telekomunikacije v okviru Gospodarske zbornice Slovenije vam v nadaljevanju posreduje predlog amandmajev na zadnje besedilo Predloga zakona o elektronskih komunikacijah 13.5.2022, (EPA: 16 - IX). Predlagani amandmaji predstavljajo poenoteno skupno stališče članov SOEK.

SOEK je v od vsega začetka v celotnem postopku sprejemanja Zekom-2 aktivno sodeloval in podajal strokovno argumentirane predloge in pripombe. Glede na trenutni predlog, ki je vložen v zakonodajni postopek, člani SOEK ugotavljamo, da so potrebne nekatere minimalne spremembe besedila zakona, ki bodo pripomogle k zasledovanju ciljev Slovenije pri prehodu v digitalno družbo (po vzoru druge veljavne zakonodaje ter se nanašajo na gradnjo omrežij elektronskih komunikacij), so potrebne zaradi preteklih izkušenj s podeljevanjem radiofrekvenčnega spektra, ali pa so potrebne zaradi popolne harmonizacije z evropskim pravom (ureditev pravic končnih uporabnikov). Pripominjamo, da so bili nekateri pretekli predlogi SOEK v celoti ali pa smiselno upoštevani ter se odražajo v trenutnem predlogu zakona, vendarle pa ostaja še nekaj določil, ki bi jih bilo treba prilagoditi tudi po mnenju stroke, v pomembnem delu podprte s študijo neodvisnega strokovnjaka, Evropske pravne fakultete (avtor študije je prof. dr. Marko Novak (študijo prilagamo³)). Prilagamo tudi pojasnila glede implementacije oz. razumevanja Evropskega elektronskega komunikacijskega zakonika (EECC), ki smo ga kot SOEK prejeli dne 19. 11. 2021 s strani Ministrstva za javno upravo, Direktorata za informacijsko družbo, ki je kot pristojno ministrstvo pripravilo predlog

¹ https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/zakonodaja/izbran/lut/p/z1/04_Si9CPyKssy0xPLMnMz0vMAfIjo8zivSy9Hb283Q0N3E3dLQwCQ7z9g7w8nAwsnMz1w9EUGAWZGgS6GDn5BhsYGwQHGPHEaPFAAdwNCBOPx4FUfInL8gNDQ11VFQEAAxcoa4l/dz/d5/L2dBISEvZ0FBI9nQSEh/?uid=1D2556C0C73D5B29C1258841006E12CA&db=pre_zak&mandat=IX&tip=doc

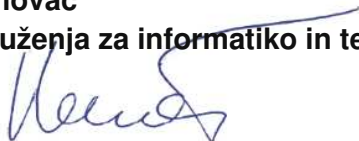
² Člani: A1 Slovenija, d.d., Telekom Slovenije, d.d., Telemach, d.o.o., HOT mobil, d.o.o., T-2, d.o.o.

³ Pravno mnenje o ZEKom-2 (Pravice uporabnikov) z dne 9.9.2021

zakona – elaborat prilagamo v celoti kot tudi krajši povzetek relevantnega dela, ki podpora amandmaje SOEK. Elaborat je pripravila Evropska komisija.

S spoštovanjem!

Nenad Šutanovac
Direktor Združenja za informatiko in telekomunikacije



Priloge:

- Priloga 1 (predlog amandmajev z obrazložitvami ter izsek iz Q&A Evropske komisije)
- Priloga 2 (»Questions and answers on the EECC« izdan iz strani Evropske komisije - celoten dokument)
- Priloga 3 (pravna študija dr. Novaka - Pravno mnenje O ZEKom-2 (Pravice uporabnikov) z dne 9.9.2021)

Poslano na elektronske naslove:

- Poslanska skupina Svoboda (Svoboda): marjan.jarkovic@dz-rs.si
- Poslanska skupina Socialnih demokratov (SD): miroslav.pretnar@dz-rs.si
- Poslanska skupina Levica (Levica): matej.kolenc@dz-rs.si

Priloga 1:

AMANDMAJI K POSAMEZNYM ČLENOM PREDLOGA Zekom-2

IV. RAZLASTITEV IN OMEJITVE LASTNINSKE PRAVICE

27. člen (ustanovitev služnosti)

Predlog amandmaja – doda se nov zadnji stavek 3. odstavka, črta zadnji stavek 5. odstavka ter se namesto tega doda novo besedilo v 5. odstavku (ki se lahko razdeli tudi na nove odstavke) ter doda nov zadnji stavek v 8. odstavku:

(3) Obvezna sestavina pogodbe je določilo o višini denarnega nadomestila za služnost, v primerih, ki se nanašajo na omejitev lastninske ali druge stvarne pravice na nepremičninah pri gradnji, postavitvi, obratovanju ali vzdrževanju javnih komunikacijskih omrežij in pripadajoče infrastrukture iz 23. člena tega zakona, pa tudi določilo o dopustnosti skupne uporabe komunikacijskih objektov služnostnega upravičenca z njegove strani ter drugih fizičnih in pravnih oseb, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja, v skladu z določbami tega zakona. Imetnik pravice skupne uporabe ima v obsegu, ki je potreben za izvajanje skupne uporabe, upravičenja iz prejšnjega člena. V primeru, kadar služnostna pogodba vsebuje določilo o skupni uporabi, imetniku pravice skupne uporabe ni treba posebej pridobiti služnosti.

(5) V primeru ustanovitve služnosti na nepremičninah v lasti države ali samoupravne lokalne skupnosti je obvezna sestavina pogodbe v korist operaterja omrežja tudi določilo o dopustnosti skupne gradnje s strani drugega operaterja omrežja v skladu z 12. členom tega zakona. Dopustnost skupne gradnje velja samo za gradnjo na isti trasi, kot je določena v pogodbi med prvotnim investitorjem in lastnikom nepremičnine. ~~V tem primeru je obvezna sestavina pogodbe tudi določilo o višini denarnega nadomestila, ki ga zainteresirani soinvestitor plača lastniku nepremičnine v primeru skupne gradnje. Višina tega denarnega nadomestila ne sme presegati višine denarnega nadomestila, ki ga lastniku nepremičnine plača prvotni investitor.~~

Služnost je brezplačna, razen za služnost na vodnih in priobalnih zemljiščih v upravljanju ministrstva, pristojnega za vode, katere plačilo se določi skladno z zakonom, ki ureja vode in na njegovi podlagi izdanimi predpisi.

Pogodba, s katero se ugotovi obseg služnosti, ter določi znesek nadomestila za služnost na vodnih in priobalnih zemljiščih v upravljanju ministrstva, pristojnega za vode, sklene neposredno po dokončnosti vodnega soglasja, po zakonu, ki ureja vode. Investitor je predlog za vpis služnosti na vodnih in priobalnih zemljiščih v upravljanju ministrstva, pristojnega za vode, dolžan vložiti po sklenitvi pogodbe iz prejšnjega odstavka.

Pravica graditi na vodnih in priobalnih zemljiščih v upravljanju ministrstva, pristojnega za vode, je izkazana z vknjiženo služnostjo v javno korist v zemljiški knjigi oziroma s predložitvijo sklenjene in notarsko overjene pogodbe o služnosti ter kopije predloga za vpis pogodbe v zemljiško knjigo, s podatkom o zemljiškoknjižni plombi, pod katero se vodi predlog.

Določbe tega zakona o obsegu ustanovitve služnosti v javno korist na zemljiščih v lasti Republike Slovenije ali lokalne skupnosti se uporabljajo ne glede na določbe drugih zakonov in predpisov, ki ta vprašanja za posamezne vrste zemljišč urejajo drugače.

(8) Če lastnik nepremičnine v desetih dneh po prejemu predloga pogodbe ne pristane na njeno sklenitev, lahko služnostni upravičenec zahteva, da o ustanovitvi služnosti v skladu s 23., 24. in 25. členom tega zakona odloči pristojni upravni organ. Zahteva mora vsebovati cenitev sodno zapriseženega cenilca.

Obrazložitev amandmaja:

Gradnja elektronskih komunikacijskih omrežij je v javno korist, omrežja pa so tista nujna infrastruktura, ki bo omogočila digitalizacijo in doseganje vseh koristi ki jih dostop do omrežij prinaša – tako za splošno populacijo kot za gospodarstvo. Pozitivni učinki so zlahka merljivi, kar pripoznava širša evropska skupnost v predpisih, ki jih sprejema že od leta 2018 dalje.

Po vzoru Energetskega zakona (II. poglavje: RAZLASTITEV IN USTANOVITEV SLUŽNOSTI V JAVNO KORIST, členi 471- do 477.), je treba dopolniti 27. člen, tako, da je služnost neodplačna kadar se gradi javno komunikacijsko omrežje in pripadajoča infrastruktura na nepremičninah v lasti države ali samoupravne lokalne skupnosti, kot tudi, kot je opredeljeno sedaj pri gradnji javnih komunikacijskih omrežij in pripadajoče infrastrukture, ki se financirajo iz javnih sredstev v skladu z 19. členom tega zakona, na nepremičninah v lasti države ali samoupravne lokalne skupnosti. Ker je gradnja visokozmogljivih omrežij v javno korist ter hkrati postajajo visokozmogljiva omrežja nepogrešljiva v družbenem vsakdanjiku, je lahko aktiven in nezanemarljiv prispevek države in občin tudi v obliki takšnih finančnih spodbud. Kot rečeno operaterji z gradnjo omrežij pomembno prispevamo k pospeševanju in realizaciji digitalizirane gigabitne družbe. Pri tem se nenazadnje navezujemo še na določila EECV v delu ureditve posebnega režima maloobmočnih celic – tako je tudi v recitalu, tč. 139. ter povzeto tudi v 57. člen EECV zapisano »Postopek za obravnavo vlog za dovoljenje bi moral biti enostaven in ne bi smel posegati v poslovne sporazume, vsakršne z njim povezane upravne pristojbine pa bi morale biti omejene na upravne stroške obdelave vloge«. Služnosti na nepremičninah v lasti države ter lokalnih skupnosti bi skladno s povednim morale biti brezplačne v primeru postavitve visokozmogljivih omrežij, v vsakem primeru pa bi moral biti brezplačne najmanj za postavitve malo območnih celic – to pomeni tudi za optične povezave, ki bodo izvedene do malo območnih celic. Če naj država generalno prispeva k olajšanju postavitve (ne da bi se s tem posegalo v potrebne omejitve sevanj v prostoru), bi lahko poleg zmanjšanja administrativnih bremen, aktivne vloge pri spodbujanju uporabe javne premečne ter nepremične infrastrukture, ki je primerna za postavitve visokozmogljivih omrežij oz. njenih elementov (malo območne celice), zelo primeren ukrep tudi brezplačna služnost. Postavitve celic bo v vsakem primeru tehnično omejena z Izvedbeno uredbo (EU) 2020/1070.

V. UPRAVLJANJE RADIOFREKVENČNEGA SPEKTRA

49. člen (sklep o uvedbi javnega razpisa)

Predlog amandmaja –četrti odstavek se spremeni:

(4) Agencija pri določitvi najnižjega zneska plačila za učinkovito rabo omejene naravne dobrine in načinu njihovega plačila v največji meri upošteva vrednost teh pravic pri možni uporabi za druge namene in stroške, ki so posledica pogojev, vezanih na te pravice, ter uporabi načine plačila, povezane z dejansko razpoložljivostjo radiofrekvenčnega spektra za

uporabo. Agencija mora glede najnižjega zneska za učinkovito rabo omejene naravne dobrine in načina njegovega plačila predhodno pridobiti soglasje vlade.

Obrazložitev amandmaja:

Namen predloga je zagotovitev skladnosti s členom 42/2 direktive EECC, ki državam članicam v zvezi s pristojbinami za pravice uporabe radiofrekvenčnega spektra nalaga, da je višina veljavnih pristojbin takšna, da zagotavlja učinkovito dodeljevanje in uporabo radiofrekvenčnega spektra, tako da med drugim:

- (a) določijo pridržane cene kot minimalne pristojbine za pravice uporabe radiofrekvenčnega spektra z upoštevanjem vrednosti teh pravic pri možni uporabi za druge namene;
- (b) upoštevajo stroške, ki so posledica pogojev, vezanih na te pravice, in
- (c) v največji možni meri uporabijo načine plačila, povezane z dejansko razpoložljivostjo radiofrekvenčnega spektra za uporabo.

75. člen (maloobmočne brezžične dostopovne točke)

Aktualni zapis člena:

(1) Ne glede na določbe drugih predpisov za postavitve maloobmočnih brezžičnih dostopovnih točk iz Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2020/1070 z dne 20. julija 2020 o določitvi značilnosti maloobmočnih brezžičnih dostopovnih točk v skladu s členom 57(2) Direktive (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L št. 234 z dne 21. 7. 2020, str. 11) ni treba pridobiti predhodnega dovoljenja.

Predlog amandmaja – doda se besedilo – 1. odstavek 75. člena pa se glasi:

(1) Ne glede na določbe drugih predpisov za postavitve maloobmočnih brezžičnih dostopovnih točk iz Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2020/1070 z dne 20. julija 2020 o določitvi značilnosti maloobmočnih brezžičnih dostopovnih točk v skladu s členom 57(2) Direktive (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL L št. 234 z dne 21. 7. 2020, str. 11) ni treba pridobiti urbanističnega ali drugega predhodnega dovoljenja.

Obrazložitev amandmaja:

Da je graditev objekta legalna, ne pomeni le, da je zanj potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje. Skladno z 19. točko 1. odstavka 3. člena Gradbenega zakona (GZ-1) je nelegalen objekt tudi objekt, za katerega ni predpisano gradbeno dovoljenje, če je zgrajen v nasprotju s prostorskim izvedbenim aktom.

Ker 1. odstavek 57. člena Direktive (EU) 2018/1972 izrecno določa, da pristojni organi za postavitve malo območnih brezžičnih dostopovnih točk ne zahtevajo posameznih urbanističnih dovoljenj ali drugih posameznih predhodnih dovoljenj je pomembo, da se določilo dopolni. V primeru, da bi lokalna skupnost izdala negativno mnenje, ker bi menila, da postavitve malo območnih brezžičnih dostopovnih točk ni skladna s prostorskim aktom, potem omrežja malo območnih brezžičnih dostopovnih točk ne bi mogli zgraditi.

Ker je skladno z Direktivo predvideno, da komisija z izvedbnimi akti določiti fizične in tehnične značilnosti, kot so največja velikost, teža, in, kadar je primerno, oddajna moč malo

območnih brezžičnih dostopovnih točk, to predstavlja standard tudi z urbanističnega vidika. Dodatno poseganje v prostor z obravnavanimi objekti ni predvideno, saj je nameščanje predvideno na že zgrajene infrastrukturne objekte, ki so prostor degradirali že pred tem, zato je pomembno, da se 1. odstavek 75. člena dopolni kot je predlagano.

XI. PRAVICE UPORABNIKOV

190. člen (trajanje naročniške pogodbe in njena prekinitve)

Aktualni predlog člena – podčrtano glede česa se predlaga amandma v 2. in 3. odstavku:

(1) Končni uporabnik lahko sklene pogodbo z izvajalcem javnih komunikacijskih storitev za določen čas ali za nedoločen čas.

(2) Naročniška pogodba za določen čas se lahko sklene tudi z možnostjo samodejnega podaljšanja. Izvajalec storitev mora vsaj 30 dni, preden se pogodba samodejno podaljša, naročnika na jasn način in na trajnem nosilcu podatkov obvestiti o prenehanju pogodbene obveznosti in načinih odpovedi pogodbe. Hkrati z obvestilom mu mora izvajalec storitev svetovati glede najboljših cenovnih možnosti v zvezi s storitvami, ki jih ima naročene. Izvajalec storitev končnim uporabnikom vsaj enkrat letno svetuje glede najboljših tarif.

(3) Če se pogodba sklene za določen čas z možnostjo samodejnega podaljšanja, sme naročnik po samodejnem podaljšanju kadar koli prekiniti pogodbo z enomesečnim odpovednim rokom in brez plačila kakršnih koli stroškov. V času trajanja odpovednega roka mora naročnik izvajalcu plačati opravljene storitve.

(4) Določbe tega člena se ne uporabljajo za naročniške pogodbe o medosebnih komunikacijskih storitvah, neodvisnih od številke, in za naročniške pogodbe o zagotavljanju storitev prenosa stroj-stroj.

(1) Predlog amandmaja – spremeni se beseda - 2. odstavek 190. člena naj se glasi:

(2) Naročniška pogodba za določen čas se lahko sklene tudi z možnostjo samodejnega podaljšanja. Izvajalec storitev mora vsaj 30 dni, preden se pogodba samodejno podaljša, naročnika na jasn način in na trajnem nosilcu podatkov obvestiti o prenehanju pogodbene obveznosti in načinih odpovedi pogodbe. Hkrati z obvestilom mu mora izvajalec storitev zagotoviti informacije glede najboljših cenovnih možnosti v zvezi s storitvami, ki jih ima naročene. Izvajalec storitev končnim uporabnikom vsaj enkrat letno svetuje glede najboljših tarif.

Obrazložitev amandmaja:

V nadaljevanju v podporo predlogu citiramo relevantni del študije dr. Novaka, ki naj hkrati služi tudi kot obrazložitev našega predloga:

»Naročnik (SOEK) glede zadnjega stavka zgoraj omenjene določbe (»Izvajalec storitev končnim uporabnikom svetuje glede najboljših tarif vsaj enkrat letno.«) meni, da bi jo morali iz osnutka zakona izpustiti, saj da nima podlage v direktivi. Direktiva ima v 3. tč. 105. člena morda nekoliko blažjo formulacijo: »Ponudniki končnim uporabnikom zagotovijo informacije glede najboljših tarif vsaj enkrat na leto.«. Razlika je glede »svetovanja« in »zagotavljanja informacij« (Zagotavljanje informacij se zdi manj aktivna dejavnost oz. storitev v primerjavi s

svetovanjem.). Ne strinjam se z naročnikom, da tu ni prav nobene podlage za omenjeni stavek, predlagam pa, da se »svetovanje« spremeni v »zagotavljanje informacij«, saj se zdi slednja besedna zveza pravilnejši odraz ureditve v direktivi.«

(2) Predlog amandmaja – doda se besedilo - 3. odstavek 190. člena naj se glasi

»(3) Če se pogodba sklene za določen čas z možnostjo samodejnega podaljšanja, sme naročnik po samodejnem podaljšanju kadar koli prekiniti pogodbo z enomesečnim odpovednim rokom in brez kakršnih koli stroškov, dodanih v obdobju podaljšanja, razen stroškov za prejemanje storitve.«

Obrazložitev amandmaja:

Skladno s splošnimi pravili obligacijskega prava morata pogodbeni stranki svoje obveznosti izpolnjevati tako, da je tudi potrošnik zavezan poravnati svoj del obveznosti, vse skladno s naročniškim razmerjem in sicer do dne prenehanja dotičnega naročniškega razmerja. EECC se v svojem 3. odstavku 105. člena, ko govori o stroških, jasno navezuje na obdobje samodejnega podaljšanja in jasno je razmeti, da se »brez kakršnihkoli stroškov« nanaša na stroške, ki so morebitno **na novo določeni v času samodejnega podaljšanja naročniške pogodbe, izključujoč stroške, ki se nanašajo na prejemanje storitve**, saj kot že rečeno, je te stroške naročnik dolžan poravnati skladno z naročniško pogodbo, ki jo je podpisal, kot tudi skladno s splošnimi pravili obligacijskega prava in pravili potrošniškega prava. V sled navedenem je korekcija določbe povsem logična in nujna.

Ob tem je v zvezi z zaračunavanjem stroškov potrebno obvezno upoštevati tudi pojasnila Evropske komisije na strani 59 in 60 (glejte izsek iz dokumenta Q&A Evropske Komisije⁴, ki je na koncu te Priloge 1, v nadaljevanju: Q&A Evropske komisije), ki daje dodatno utemeljitev našega predloga temu členu. Če povzamemo, Evropska komisija torej pravi, da mora nacionalni zakonodajalec pretehtati vse okoliščine in »on case by case basis« sprejeti sorazmerno, proporcionalno, utemeljeno odločitev o tem ali je resnično smotno zaračunati ali ne zaračunati stroškov. Potrebno je vzeti v ozir osnovni cilj EECC, kot je opredeljen v 3. členu in upoštevajoč drugo nacionalno zakonodajo ter glede na vse okoliščine ugotoviti, kakšna je najboljša rešitev. Tega nacionalni zakonodajalec pri navedenem odstavku ni storil, pač pa je zgolj neracionalno prepovedal kakršnekoli stroške oziroma je morda tako to mogoče razumeti vsaj v določenem aspektu, pri čemer je mogoče iz EECC razbrati drugačen namen. Splošni cilj gospodarskih družb je torej uspešno, dobičkonosno in gospodarno poslovanje, ustvarjanje vrednosti in zato učinkovito in racionalno izvajanje storitev, kar je potrebno doseči na trajnosten način, z upoštevanjem ekonomskega, okoljskega in družbenega vidika. Poslovanje gospodarske družbe (to je operaterjev) mora biti gospodarno, to je po veljavnem Zakonu o gospodarskih družbah dolžna zagotoviti vsakokratna uprava družbe tako, da je iluzorno pričakovati, da bodo operaterji nase prevzeli stroške, saj jih tudi ne smejo, sicer bi lahko (vsaj) vodstvu družbe očitali neskrbnost. Dejstvo je, da stroški nastajajo in dejanske stroške bi operater moral imeti možnost zaračunati. S potrošniško zakonodajo so omejeni pri tem, da se ti ne zaračunava neracionalno in nesorazmerno – torej zakonodajne omejitve so že predpisane. Takšna neposredna in rigorozna prepoved zaračunavanja stroškov (ki pa ji ECC niti ne daje podlage, a je zaradi zapisa lahko napačno razumljena) pa je za gospodarstvo in potem tudi za potrošnike izredno škodljiva, saj bodo na koncu ti stroški zaračunani v naročninah in sicer vsem potrošnikom, namesto zgolj tistemu in

⁴ Dokument je SOEK prejel 19.01.2021 od Ministrstva za javno upravo, natančneje od Direktorata za informacijsko družbo, g. Petra Jenko, v.d. generalnega direktorja, in ga v celoti prilagamo dopisu, relevanten izsek pa najdete na koncu te Priloge 1.

konkretno takrat, kot ti nastanejo.

191. člen (obdobje vezave pri sklenitvi naročniške pogodbe)

Aktualni predlog člena – podčrtano na kar se nanaša amandma – 3. odstavek 191. člena:

(3) Ne glede na minimalno obdobje vezave pogoji in postopki za prekinitve pogodbe ne smejo odvracati od zamenjave izvajalca storitev. Potrošniku se pri prehajanju med naročniškimi paketi pri istem izvajalcu storitev in pri prekinitvi naročniškega razmerja po poteku zavezujočega obdobja vezave ne smejo zaračunati administrativni stroški.

Predlog amandmaja – črta se zadnji stavek - 3. odstavek 191. člena naj se glasi:

(3) Ne glede na minimalno obdobje vezave pogoji in postopki za prekinitve pogodbe ne smejo odvracati od zamenjave izvajalca storitev.

Obrazložitev amandmaja:

Ne strinjamo se s splošno prepovedjo zaračunavanja vseh administrativnih stroškov, torej tudi tistih, ki so operaterjem dejansko nastali ter za katere ni mogoče trditi, da naročnike odvracajo od zamenjave izvajalca storitev.

Iz dokumenta Q&A Evropske komisije, ki nam ga je posredovalo MJU, ne izhaja, da je takšno zakonsko določilo ustrezno. V obrazložitvi 191. člena se predlagatelj sklicuje na prvi odstavek 105. člena EEC in v zvezi s tem Evropska komisija v svojih pojasnilih ne govori o tem, da se to lahko ureja na nacionalni ravni, kot to navaja predlagatelj v obrazložitvi. Pripominjamo tudi, da z obrazložitvijo predlagatelj širi besedilo in pomen samega besedila določbe tretjega odstavka 191. člena (in tudi EEC). Kot že predlagano, bi se besedilo tretjega člena 191. člena moralo glasiti: »(3) Ne glede na minimalno obdobje vezave pogoji in postopki za prekinitve pogodbe ne smejo odvracati od zamenjave izvajalca storitev.« Nobenega razloga ni, da bi se operaterjem omejevalo zaračunavanje stroškov, ki jim z obravnavanjem prekinitve pogodbe nastanejo in so s splošnimi pogoji vnaprej predvideni in tudi utemeljeni, prav tako pa ni nobenega razloga, da je končni uporabnik zaščiten do te mere, da mu ni potrebno poravnati stroškov, s katerimi je bil vnaprej seznanjen. V nasprotnem primeru morajo te stroške kriti vsi uporabniki v obliki višjih cen storitev. Takšna ureditev predstavlja očitno nesorazmerje v uravnoteženosti pravic in obveznosti med operaterji in končnimi uporabniki.

Temu razmišljanju sledi tudi študija dr. Novaka, ki jo v relevantnem delu kopiramo spodaj:

»4. Obdobje vezave pri sklenitvi naročniške pogodbe (3. odst. 191. člena osnutka Zekom-2)
V navedeni določbi sta drugi in tretji stavek brez ustrezne podlage v direktivi in pomenita strožje pogoje, kot jih določa direktiva, ki v tem primeru ne določa izjeme od načela popolne harmonizacije. To pomeni prekoračitev določb direktive. Glede prepovedi pogojevanja odpovedi pogodbe po izteku zavezujočega obdobja s strani izvajalca storitev s tehničnimi ali praktičnimi pogoji ter prepovedi zaračunavanja administrativnih stroškov v okviru prehajanja med posameznimi paketi pri istem izvajalcu storitev gre za vprašanje, ki ga Direktiva 2018/1972/EU izrecno ne naslavlja, zato ga je po mnenju predlagatelja zakona menda v skladu s pojasnili Evropske komisije dopustno urejati na nacionalni ravni. Takšno mnenje ni upravičeno, saj nacionalna ureditev vendarle posega na področje, ki ga »zajema« direktiva,

četudi tu ni bila izrecna. Direktiva sicer ureja vse vsebinske elemente, ki so sicer zajeti v spornih stavkih Zekom-2, katerih črtanje predlaga naročnik: sklenitev naročniške pogodbe, vezava, prekinitve pogodbe. Zato je zmotno stališče MJU, da direktiva tega vprašanja ne naslavlja, zato naj bi ga bilo možno urejati na nacionalni ravni. Tudi argument predlagatelja zakona, da zadnji stavek tretjega odstavka 191. člena ne presega Direktive 2018/1972/EU, saj naj bi bil dodan le zaradi večje jasnosti in pravne varnosti, ne zdrži, saj izvajalce storitev prekomerno omejuje v primerjavi z določbami direktive. Predlog naročnika za ustrežnejšo formulacijo v osnutku Zekom-2, ki bo v skladu z direktivo, je ustrezen.«

Istovrstna obrazložitev, kot smo jo navedli za člen 190/3 pride v celoti v poštev tudi v tem primeru, zato jo ponovno navajamo. Nujno je torej potrebno upoštevati tudi pojasnila Evropske komisije na strani 59 in 60 (glejte priloženi dokument, Q&A EK), ki daje dodatno utemeljitev, zakaj je takšna nacionalna rešitev, kot jo je najti v predlogu Zekom-2 (v.7) povsem neustrezna. Če ponovno povzamemo, Evropska komisija torej pravi, da mora nacionalni zakonodajalec pretehtati vse okoliščine in »on case by case basis« sprejeti sorazmerno, proporcionalno, utemeljeno odločitev o tem ali je resnično smotno zaračunati ali ne zaračunati stroškov. Potrebno je vzeti v ozir osnovni cilj EECC, kot je opredeljen v 3. členu in upoštevajoč drugo nacionalno zakonodajo ter glede na vse okoliščine ugotoviti, kakšna je najboljša rešitev. Tega nacionalni zakonodajalec pri navedenem odstavku ni storil, pač pa je zgolj neracionalno prepovedal kakršnekoli stroške, kar je v škodo gospodarstvu in na koncu tudi potrošniku, saj najverjetneje v prihodnje prehodi ne bodo več dovoljeni, pač pa bo moral naročnik skleniti novo naročniško pogodbo ali pa bo praksa našla kakšno drugo rešitev, kot je npr. višje naročnine in bodo vsi naročniki poravnavali stroške, ki nastanejo zgolj v določenih primerih. Splošni cilj gospodarskih družb je torej uspešno, dobičkonosno in gospodarno poslovanje, ustvarjanje vrednosti in zato učinkovito in racionalno izvajanje storitev, kar je potrebno doseči na trajnosten način, z upoštevanjem ekonomskega, okoljskega in družbenega vidika. Poslovanje gospodarske družbe (to je operaterjev) mora biti gospodarno, to je po veljavnem Zakonu o gospodarskih družbah dolžna zagotoviti vsakokratna uprava družbe tako, da je iluzorno pričakovati, da bodo operaterji nase prevzeli stroške, saj jih tudi ne smejo, sicer bi lahko (vsaj) vodstvu družbe očitali neskrbnost. Dejstvo je, da stroški nastajajo in to je povsem neizpodbitno dejstvo, zato bi morali imeti operaterji možnost te dejanske stroške tudi zaračunati. S potrošniško zakonodajo in tudi konkurenčno-pravno zakonodajo so omejeni pri tem, da se ne zaračunava neracionalno in nesorazmerno – torej, zakonodajne omejitve so že predpisane, te obstajajo in delujejo. Ne razumemo, čemu ponovna regulacija in neracionalno omejevanje. Takšna neposredna in rigorozna prepoved zaračunavanja stroškov pa je za gospodarstvo in potem tudi za potrošnike izredno škodljiva, saj bodo na koncu ti stroški zaračunani v naročninah in sicer vsem potrošnikom, namesto zgolj tistemu in konkretno takrat, kot ti nastanejo.

192. člen (sprememba pogodbenih pogojev)

Aktualni predlog člena – podčrtano na kar se nanaša amandma:

(1) O vsaki enostranski spremembi pogojev, določenih v naročniški pogodbi, mora izvajalec storitev obvestiti naročnike najmanj 30 dni pred predlagano uveljavitvijo sprememb. Pri tem morajo biti naročniki obveščeni, da imajo pravico v roku 60 dni od prejema obvestila odstopiti od naročniške pogodbe na način iz tretjega odstavka tega člena, če se s predlaganimi spremembami ne strinjajo. Izvajalec storitev mora obvestilo podati na jasen in razumljiv način na trajnem nosilcu podatkov. Agencija lahko s splošnim aktom predpiše obliko in način

objave obvestila.

(2) Naročnik nima pravice odstopa od pogodbe iz prejšnjega odstavka, če je predlagana sprememba:

- izključno v korist končnega uporabnika ali
- zgolj administrativne narave in nima negativnih posledic za končnega uporabnika ali
- je potrebna zaradi uskladitve s tem zakonom oziroma na njegovi podlagi sprejetimi predpisi, drugimi predpisi in predpisi EU, ki se uporabljajo neposredno.

(3) Če naročnik izkoristi možnost odstopa od pogodbe, mu ni treba plačati kakršnih koli dodatnih stroškov (na primer stroškov prekinitve naročniškega razmerja oziroma drugih administrativnih stroškov, pogodbenih kazni, zneskov prejetih ugodnosti ali drugih dogovorjenih nadomestil).

(4) Določbe prejšnjega odstavka ne vplivajo in ne posegajo v zapadle in neplačane obveznosti naročnikov.

(5) Ne glede na določbo tretjega odstavka tega člena naročnik plača nadomestilo za terminalsko opremo, ki jo je prejel po akcijski ceni in jo obdrži. Izvajalec storitev najkasneje ob plačilu sorazmernega dela vrednosti terminalske opreme odpravi morebitne ovire za uporabo terminalske opreme v drugem omrežju. Naročnik se lahko odloči, da bo izvajalcu storitev vrnil terminalsko opremo v stanju, v kakršnem mu je bila izročena, ob upoštevanju njene normalne rabe, in plačal uporabnino za čas uporabe terminalske opreme, izvajalec storitev pa mu bo vrnil kupnino. Naročniku, ki želi izkoristiti odstopno upravičenje, lahko izvajalec storitev v zameno ponudi, da ohrani naročniško razmerje v veljavi pod pogoji, določenimi v obstoječi naročniški pogodbi.

(6) Kadar končni uporabnik obdrži terminalsko opremo v paketu, ki velja ob sklenitvi pogodbe, nadomestilo iz prejšnjega odstavka ne sme presežati njene vrednosti po načelu časovne porazdelitve, izračunane na podlagi vrednosti ob sklenitvi pogodbe, ali preostalega dela plačil za storitev do izteka vezave, odvisno od tega, kateri znesek je nižji. Agencija s splošnim aktom lahko uredi metodologijo izračuna sorazmernega dela vrednosti prejete terminalske opreme.

(7) Določbe tega člena se ne uporabljajo za izvajalce medosebnih komunikacijskih storitev, neodvisnih od številke.

(8) V primeru pogodb o zagotavljanju storitev prenosa stroj-stroj se določbe tega člena uporabljajo za potrošnike, mikrodržbe in majhne družbe, kot so opredeljene v zakonu, ki ureja gospodarske družbe, in neprofitne organizacije. Mikrodržbe in majhne družbe izvajalcu storitev predložijo izpis iz evidence Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence, iz katerega izhaja, da ustrezajo kriterijem za mikrodržbe in majhne družbe iz zakona, ki ureja gospodarske družbe.

(1) Predlog amandmaja - rok »60 dni« se spremeni na »30 dni« - 1. odstavek 192. člena naj se glasi:

(1) O vsaki enostranski spremembi pogojev, določenih v naročniški pogodbi, mora izvajalec storitev obvestiti naročnike najmanj 30 dni pred predlagano uveljavitvijo sprememb. Pri tem morajo biti naročniki obveščeni, da imajo pravico v roku 30 dni od prejema obvestila odstopiti od naročniške pogodbe na način iz tretjega odstavka tega člena, če se s predlaganimi spremembami ne strinjajo. Izvajalec storitev mora obvestilo podati na jasn in razumljiv način na trajnem nosilcu podatkov. Agencija lahko s splošnim aktom predpiše obliko in način objave obvestila.

Obrazložitev amandmaja:

Direktiva 2018/1972/EU v četrtem odstavku 105. člena določa: Ponudniki o vsaki spremembi pogodbenih pogojev obvestijo končne uporabnike najmanj en mesec vnaprej in jih hkrati seznanijo s pravico do prekinitve pogodbe brez vsakršnih dodatnih stroškov, če novih pogojev ne sprejmejo. Pravica do odpovedi pogodbe se lahko uveljavlja v roku enega meseca od prejetja obvestila. Države članice lahko ta rok podaljšajo za največ tri mesece. Države članice zagotovijo, da se uradno obvestilo poda na jasen in razumljiv način na trajnem nosilcu podatkov.

Direktiva 2018/1972/EU predlaga 30 dnevni rok, pri tem pa daje državam članicam možnost podaljšanja do 90 dni. Predlagamo ohranitev obstoječega 30 dnevnega roka, ki je z vidika direktive primeren in zadosten rok. Daljšanje rokov je absolutno nesorazmeren ukrep, saj za takšno postopanje ni utemeljenih razlogov. Dosedanja praksa je pokazala, da je to povsem primeren rok. Operaterji ne beležimo situacij, ko bi lahko zaključili, da je dolžina roka tista, ki bi kakorkoli omejevala končne uporabnike pri uveljavljanju njihovih pravic, čemur je dolžina roka tudi namenjena.

Iz tega izhaja, da že sama direktiva primarno določa eno mesečni rok za odpoved, šele nato daje možnost posameznim državam članicam, da podaljšajo rok do tri mesece. Predlagatelj zakona trdi, da se z rokom 60 dni nudi zadostno varnost za končne uporabnike, pri tem pa ne pojasni sorazmernosti in primernosti oziroma nesorazmernosti 30 dnevnega roka. Namreč, večletna praksa 30 dnevnega odstopnega roka je bila s strani končnih uporabnikov dobro sprejeta in iz tega vidika ni bilo podanih nobenih pripomb. Spreminjanje obstoječe prakse, ki ni bila problematična za nobeno stran, prinaša samo dodatne zaplete in širjene možnosti za spore. Kot utemeljeno že v obrazložitvi k prvemu predlogu, predlagamo, da se obdrži odstopni rok, kot ga določa ZEKom-1 oziroma 1 mesec, kot je določeno v Direktivi 2018/1972/EU.

(2) Predlog amandmaja – črta se besedilo v oklepaju - 3. odstavek 192. člena naj se glasi:

»(3) Če naročnik izkoristi možnost odstopa od pogodbe, ima pravico prekiniti pogodbo brez kakršnihkoli dodatnih stroškov.«

Obrazložitev amandmaja:

Ne strinjamo se, da se v obrazložitvi širi besedilo zakona s tem, da se kot stroške pojasnjevalno v oklepaju navaja tudi pojme, ki nikakor ne sodijo pod pojem »dodatnih stroškov« oziroma »charges«. SOEK se s tem ne strinja in vztraja na svoji pripombi, saj predlagatelj s tem skuša širiti z direktivo predviden obseg omejitev tudi na še ne plačane storitve, ki jih stranke prejmejo. Država ni upravičena prepovedati operaterjem, da se npr. odpovejo delu kupnine za svoje storitve (vračilo neizkoriščenega dela pogojnega popusta) in bi bila taka omejitev povsem nesorazmerna. Vztrajamo pri do sedaj podanih pripombah, kot jih navajamo v nadaljevanju:

Predlagatelj je povsem brez podlage razširil besedilo, kot je navedeno v 4. odstavku 105. člena EECC, ki se glasi: *»Končni uporabniki imajo pravico prekiniti pogodbo brez kakršnihkoli dodatnih stroškov, ko so obveščeni o spremembah pogodbenih pogojev s strani ponudnika javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev, ki niso medosebne komunikacijske storitve, neodvisne od številke, razen če so predlagane spremembe izključno v korist končnega uporabnika, so zgolj administrativne narave in nimajo negativnih posledic za končnega uporabnika ali so neposredno naložene s pravom Unije ali nacionalnim*

pravom.«

V zvezi z. odstavkoma 192./3 in 193./1 predloga Zekom-2 je potrebno opozoriti na daljnosežnost posledic, ki jih takšna uzakonitev lahko prinese. Navedena člena opredeljujeta ravnanje in obveznosti operaterjev in pravice naročnikov v primeru, v grobem:

- sprememb pogodbenih pogojev za elektronske komunikacijske storitve (iz razlogov na strani operaterja),
- razhajanja med dejanskim izvajanjem elektronske komunikacijske storitve ter nivojem kakovosti, navedenim v pogodbi.

V obeh primerih lahko naročniki pod določenim pogoji odstopijo od naročniške pogodbe za elektronske komunikacijske storitve. Naročnik ima seveda vedno pravico, da lahko redno odstopi od naročniške pogodbe, kar je povsem pravilno in pošteno. Prav tako je povsem pravilno, da ima vsak naročnik možnost odstopiti od naročniške pogodbe v primeru, ko operater iz njemu lastnih razlogov spreminja pogoje izvajanja elektronskih komunikacijskih storitev, še posebej, če so ti v škodo naročniku. Takšno postopanje pomeni uravnoteženost v pravicah in obveznostih obeh pogodbenih stranki in ščiti naročnika, kar je nujno potrebno, da se zadosti načelu poštenosti in pogojem, ki jih potrošniku zagotavlja potrošniška zakonodaja. Podobno velja tudi za področje slabšega delovanja elektronskih komunikacijskih storitev oz. njihovega nedelovanja. Tudi tu mora imeti naročnik pravico ustrezno odreagirati, če ni zagotovljen ustrezen nivo in če naročnik tudi sam tega prepozna kot neustreznega. To ima zagotavljano s pritožbenim postopkom in postopkom prijave napak in predvidenimi nadomestili za primer nedelovanja ali slabšega delovanja elektronskih komunikacijskih storitev (z novim Zekom-2 je celo (po našem mnenju povsem nepotrebno) predviden splošni akt v zvezi s tem).

EECC za odstop v zgornjih primerih določa tudi »pravico prekiniti pogodbo brez kakršnih koli dodatnih stroškov«, kar je potrebno seveda ustrezno implementirati v nacionalno zakonodajo, pri čemer je potrebno upoštevati tudi člen 101. EECC, ki določa način implementacije, to je popolna harmonizacija. Predlog Zekom-2 je pravico prekiniti pogodbo brez kakršnihkoli dodatnih stroškov implementiral v členu 192./3. Vendar pa v tem členu ni upošteval načelo popolne harmonizacije, saj je v tej določbi določilo EECC »brez kakršnih koli dodatnih stroškov« zastavil veliko širše, kot to EECC zahteva in dovoljuje. Določba 192./3 gre pri pravicah pri odstopu tako daleč, da bo najverjetneje močno vplivala na ponudbo operaterjev elektronskih komunikacij v bodoče in sicer na način, da bo ta močno okrnjena, kar je na koncu najbolj v škodo naročnikov samih. Naročniki imajo v trenutni ponudbi variacijo možnih ugodnosti, ki jih operaterji elektronskih komunikacij zagotavljajo predvsem v primeru, ko se naročnik zaveže ostati pri dotičnem operaterju določeno obdobje. Tu seveda ne govorimo o terminalski opremi, glede katere je predvideno vračilo in poravnava uporabnine oz. proti plačilu nadomestila vračilo te, vse skladno s 192/5 členom predloga Zekom-2. Tu govorimo o vseh ostalih ugodnostih, kot je na primer znižanje naročnine, izgradnja fizične povezave (priključka) in podobno. Operaterji se bodo najverjetneje odločili ukiniti vse možne ugodnosti, saj te ne bodo več ekonomsko upravičene in bi za operaterja kot gospodarsko družbo pomenile negospodarno ravnanje, kar je v nasprotju z obstoječo zakonodajo na področju poslovanja gospodarskih družb in njihovega posloводства. Predlog Zekom-2 namreč razširja EECC pojem »brez kakršnih koli dodatnih stroškov« v sledeče besedilo »(na primer stroškov prekinitve naročniškega razmerja oziroma drugih administrativnih stroškov, pogodbenih kazni, zneskov prejetih ugodnosti ali drugih dogovorjenih nadomestil)« Takšno navajanje vseh možnih obveznosti je nevarno, saj v

pogodbeni odnos med naročnikom in operaterjem vnaša nerazumljive postavke, ki niso zgolj v nasprotju z obstoječim civilno-pravnim odnosom med pogodbenima strankama in v nasprotju z osnovno logiko obligacijskega prava, da mora vsaka stran drugi poravnati svoje obveznosti, sicer pride do neupravičene obogatitve, pač pa gre tudi za ekonomsko neuravnoteženost, ki jo je potrebno korigirati, če se želi ponujati elektronske komunikacijske storitve na dolgi rok, kar pa je na koncu interes obeh pogodbenih strank. Ekonomska neuravnoteženost se kaže predvsem v tem, da za naročnike v predlogu Zekom-2 ne velja zgolj, da bodo v teh primerih odstopa oproščeni dodatnih stroškov, kot to navaja EECC, pač pa predlagatelj s prekoračitvijo popolne harmonizacije določa tudi, da v navedenih primerih odstopa od pogodbe naročniki ne bodo dolžni poravnati »...drugih administrativnih stroškov...pogodbenih kazni, *zneskov prejetih ugodnosti ali drugih dogovorjenih nadomestil*«. In to velja tako za potrošnike, kot pravne osebe! Potrošnike varuje že obstoječa potrošniška zakonodaja (ki prepoveduje pogodbene kazni), za pravne osebe pa so te po novem predlogu prepovedne, čeprav so pravne osebe pripravljene zaradi določenih ugodnosti nanje pristati (!?). Že sedaj je povsem jasno, da se spremembe pogodbenih pogojev bodo dogajale, saj to terja že sama narava elektronskih komunikacijskih storitev, saj gre za branžo, ki se eksponentno spreminja. Prav tako je nemogoče obiti tehnični vidik, na katerem temelji storitev elektronskih komunikacij. Vsem je že jasno (tudi naročnikom), da je kvaliteta storitev elektronskih komunikacij pogojena s kvaliteto omrežja, omrežnih elementov, priključnih točk, hišnih napeljav, terminalske opreme in podobno, kar vse močno vpliva na dejansko zagotavljanje teh storitev. Tehnološki napredek terja nove pristope, oblikujejo se nove ponudbe, potrebna je neprestana fleksibilnost, ki jo naročniki hočejo in želijo. Temu posledično sledi konkurenčnost ponudb na trgu in cenovni boj, od katerega imajo, normalno, največ naročniki. Vendar pa to tudi pomeni konstantne spremembe pogojev, konstantne spremembe splošnih pogojev in odstopanja med dejansko in pogodbeno kakovostjo storitev, čemur se absolutno, to je v nobenem primeru, ni mogoče izogniti. In ker operaterji že sedaj vedo, da je temu nemogoče ubežati, bodo močno zadržani pri nadaljnjem poslovanju in ponudbah, saj bodo vedeli, da bodo ob vsaki taki spremembi pogojev naročniki lahko izkoristili odstopno upravičenje brez obveznosti plačila preostalega dela prejetih ugodnosti, administrativnih stroškov, pogodbenih kazni ali katerih koli drugih nadomestil, čeprav so bila ta vnaprej in ob sklenitvi naročniške pogodbe jasno dogovorjena. In bodo operaterji pri ponujanju storitev zadržani pri naročnikih z dvomljivimi tehničnimi predispozicijami za izvajanje elektronskih komunikacij, čeprav bi si ti želeli storitev, čeprav slabšo, saj bodo vedeli, da bodo taki naročniki lahko izkoristili odstopno upravičenje brez obveznosti plačila preostalega dela prejetih ugodnosti, administrativnih stroškov, pogodbenih kazni ali katerih koli drugih nadomestil, čeprav so bila ta vnaprej in ob sklenitvi naročniške pogodbe jasno dogovorjena. Pričakujemo lahko, da bo v bodoče ponudba operaterjev znatno okrnjena v smislu, da praktično ne bo več možnosti vezav za določeno obdobje v zameno za pridobitev določene ugodnosti. Ker so zaradi 192./3 člena povožena osnovna obligacijska pravila glede obveznosti pogodbenih strank, da vsaka poravna oziroma izpolni svoje obveznost (npr. operater nudi ugodnost 24 mesecev, naročnik pa vrne sorazmeren del v primeru, če se odloči prej iti), bo edino logično, da takšnih ugodnosti v ponudbi operaterjev ne bo več mogoče najti, saj ne bodo prestale testa poslovne in ekonomske upravičenosti oz. utemeljenosti. Vse to pa bo seveda najbolj vplivalo na naročnike, saj bodo prikrajšani za ugodnejšo storitev elektronskih komunikacijskih storitev ali pa do nje sploh ne bodo mogli, zaradi slabših tehničnih predispozicij. In vse to zgolj zato, ker se je zakonodajalec odločil prekoračiti pravila glede popolne harmonizacije, kot je določeno v 101. členu EECC. Najbolje bi bilo, če bi zakonodajalec pustil dikcijo, kot jo navaja že EECC ne pa da širi nabor stroškov, ki niti ne morejo spadati pod dodatne stroške, kot jih EECC za ta primer dopušča. Pod

dodatne stroške ne more spadati *pogodbena kazen*, ki je za potrošnike tako ali tako že z obstoječim in veljavnim Zakonom o varstvu potrošnikov prepovedana. Nadalje pod dodatne stroške ne morejo soditi *zneski povračila ugodnosti*, saj bi to pomenilo, da je nekdo obogaten na račun prikrajšanega. Pod dodatne stroške prav tako ne moremo šteti *druge administrativne stroške*, saj že vnaprej vemo, kateri so, naročnik je z njimi seznanjen, operater je pri oblikovanju teh omejen z določili potrošniškega prava, vsekakor pa ne gre za dodatne stroške. Pod dodatne stroške prav tako ne moremo šteti *dogovorjenih nadomestil*, saj so tudi ta vnaprej dogovorjena.

Vsekakor se vrnitev prejetih ugodnosti oz. drugih dogovorjenih nadomestil (npr. popusti pri mesečni naročnini ali pa ugodnost zaradi izgraditve priključka) ne more šteti, kot »kakršenkoli dodatni strošek«, saj bi bilo to v nasprotju z osnovnimi načeli obligacijskega prava. V nasprotju z osnovnimi načeli obligacijskega prava bi bilo torej, da naročnik v primeru odpovedi naročniškega razmerja pred dogovorjenim obdobjem vezave ne bi bilo potrebno vrniti sorazmernega dela prejetih ugodnosti, kar potrjuje tudi sodna praksa. V primeru sklenitve naročniške pogodbe z vezavo naročniškega razmerja, običajno za obdobje do 24 mesecev, se operater zaveže, da bo naročniku določeno obdobje nudil storitve po nižji ceni od cene (ugodnost), ki je določena v rednem ceniku operaterja, naročnik pa se zaveže, da bo v zameno ohranil naročniško razmerje za dogovorjeno obdobje. Operater lahko ekonomsko upraviči dogovorjeno ugodnost le v primeru, da pogodbeno razmerje traja vsaj 24 mesecev oziroma drugo dogovorjeno obdobje vezave. Skladno z 8. členom Obligacijskega zakonika udeleženci pri sklepanju dvostranskih pogodb izhajajo iz načela enake vrednosti vzajemnih dajatev. Enaka vrednost dajatev se v primeru sklepanja naročniških razmerij z vezavo doseže šele, ko se izteče celotno obdobje vezave, v katerem naročnik v celoti izplača dogovorjene cene naročnin, medtem ko operater celotno obdobje zagotavlja naročene storitve. V primeru predčasne prekinitve naročniškega razmerja pa se enakost dajatev doseže na način, da naročnik operaterju povrne ugodnosti, ki jih je prejel v času, ko je naročal in koristil storitve operaterja (ne glede na to ali gre za ugodnost v obliki popusta na naročnino ali nižjo ceno terminalske opreme). Plačilo izgube posebne ugodnosti predstavlja namreč zgolj plačilo redne cene (oziroma doplačilo do redne cene) za izbrani naročniški paket, ki je določena v rednem ceniku in jo plačujejo tudi vsi drugi naročniki, ki se odločijo za sklenitev naročniškega razmerja brez vezave. Navedeno stališče je skladno tudi sodno prakso, in sicer sodbo Višjega sodišča v Ljubljani, I Cp 2078/2019, s katero je bila potrjena sodba sodišča prve stopnje, v kateri je bilo razsojeno, da je tožena stranka dolžna poravnati znesek, ki predstavlja izgubo posebne ugodnosti v primeru odstopa od pogodbe skladno z drugim odstavkom 129. člena ZEKom-1. Višje sodišče je v obrazložitvi med drugim navedlo, da je ugodna cena vezana na najmanj 24 mesečno pogodbeno razmerje, ker pa je bilo prekinjeno, je tožena stranka dolžna povrniti ugodnosti, ki jih je prejela neutemeljeno. Dodajamo še, da bi v primeru, ko bi naročnik določeno obdobje plačeval nižjo akcijsko ceno storitev, medtem ko bi operater storitve zagotavljal v polnem obsegu, zatem pa bi naročnik predčasno odstopil od naročniške pogodbe brez povračila sorazmernega dela prejete ugodnosti, to pomenilo oškodovanje operaterja ter neupravičeno pridobitev s strani naročnika. Skladno s 190. členom OZ je, kdor je bil brez pravnega temelja obogaten na škodo drugega, prejeto dolžan vrniti, če je to mogoče, sicer pa nadomestiti vrednost dosežene koristi. Skladno z navedeno določbo se s plačilom izgube posebne ugodnosti zgolj zagotovi nadomestitev vrednosti dosežene koristi, ki jo naročnik prejme s koriščenjem naročenih storitev. Vračilo sorazmernega dela ugodnosti, ki bi jo naročnik prejel, če bi izpolnil zavezo in v naročniškem razmerju ostal celotno obdobje, torej nikakor ne more biti opredeljeno kot strošek prekinitve naročniškega razmerja, zaračunavanje česar, v primeru

odstopa od naročniške pogodbe zaradi sprememb naročniških pogojev, je prepovedano skladno z drugim odstavkom 129. člena trenutno veljavnega ZEKom-1 in tudi v dotičnem odstavku predloga Zekom-2. Strošek prekinitve naročniškega razmerja ali »kakršenkoli dodatni strošek«, kot ga imenuje EECC, se smiselno udejani kot administrativni strošek prekinitve, ki ga operater običajno ima zaradi stroškov potrebnih opravil povezanih s prekinitvijo naročniškega razmerja in je del rednega cenika. Enako kot je naročnik deležen ugodnosti v obliki subvencionirane cene telefonskega aparata, je tudi v primeru akcijske ponudbe, naročnik deležen ugodnosti, ki se jo da ovrednotiti glede na redno ceno določene telekomunikacijske storitve. Naročnik v primeru, da se stečejo pogoji za vračilo ugodnosti, vrne zgolj sorazmeren del, glede na preteklo obdobje trajanja naročniškega razmerja, pogoji za to pa so naročniku vsekoli vnaprej poznani. Kot že obrazloženo, predstavlja plačilo izgube posebne ugodnosti zgolj doplačilo do cene, ki je določena v rednem ceniku. Cena je osnovna sestavina vsake pogodbe in zahtevo za njeno plačilo v nobenem primeru ne more enačiti niti s stroškom prekinitve naročniškega razmerja niti s pogodbeno kaznijo, ki predstavlja civilno sankcijo za kršitev pogodbe. Da izguba posebne ugodnosti ne predstavlja nedopustne pogodbene kazni in ni v nasprotju z namenom odstopnega upravičenja ne po trenutno veljavnem 129. členom ZEKom-1 ne po predlogu Zekom-2 (ne po EECC), niti z določili potrošniške zakonodaje, izhaja tudi iz zgoraj omenjene sodbe Višjega sodišča v Ljubljani, Cp 2078/2019.

Navedeno razmišljanje je podprto tudi s študijo dr. NOVAK, ki jo prilagamo in relevanten odsek citiramo v nadaljevanju:

»Predlagatelj zakona neupravičeno širi besedilo direktive iz 4. odst. 105. člena, ki daje pravico do prekinitve pogodbe brez kakšnih koli »dodatnih stroškov« za uporabnike, ko gre za spremembo pogodbenih pogojev s strani ponudnika, razen če so spremembe izključno v korist uporabnika, so zgolj administrativne narave in nimajo negativnih posledic za uporabnika ali so naložene s pravom EU ali nacionalnim pravom. Določba Zekom-2 med to, kar naj bi bili dodatni stroški po direktivi, uvršča »stroške prekinitve naročniškega razmerja oz. druge administrativne stroške, pogodbene kazni, zneske prejete ugodnosti ali druga dogovorjena nadomestila«. Po jezikovni, logični in namenski razlagi ti stroški, ki jih navaja Zekom-2, lahko presegajo dodatne stroške, ki naj bi nastali zaradi enostranske spremembe pogodbe s strani izvajalca, saj lahko segajo za nazaj in so nastali, ko do spremembe pogojev (še) ni prišlo in jih je že po obligacijskem načelu enake vrednosti dajatev uporabnik dolžan poravnati. Z uporabljenimi dikcijami nacionalni zakonodajalec neupravičeno presega dikcijo evropskega regulatorja »dodatni stroški«, ki se nanašajo na prekinitve pogodbe zavoljo spremembi pogodbenih pogojev s strani ponudnika. Takšna širša dikcija prinaša možnost vključitve stroškov še iz drugih pravnih naslovov v tovrstnem pogodbenem razmerju, kot pa je zgolj prekinitve pogodbe zavoljo spremembe pogodbenih pogojev. To je ne le v neskladju z direktivo temveč tudi z univerzalnimi načeli obligacijskega prava, saj daje možnosti končnim uporabnikom za neupravičeno pridobitev oz. obogatitev. Predlog naročnika za ustrežnejšo formulacijo v osnutku Zekom-2, ki bo v skladu z direktivo, je ustrezen.«

Istovrstna obrazložitev, kot smo jo navedli za člen 190/3. in 191/3 pride v celoti v poštev tudi v tem primeru, zato jo ponovno navajamo. Nujno je torej potrebno upoštevati tudi pojasnila Evropske komisije na strani 59 in 60 (glejte priloženi dokument, Q&A EK), ki daje dodatno utemeljitev, zakaj je takšna nacionalna rešitev, kot jo je najti v predlogu Zekom-2 (v.7) povsem neustrezna. Če povzamemo, Evropska komisija torej pravi, da mora nacionalni zakonodajalec pretehtati vse okoliščine in »on case by case basis« sprejeti sorazmerno,

proporcionalno, utemeljeno odločitev o tem ali je resnično smotrno zaračunati ali ne zaračunati stroškov (ne pa kar vse povprek prepovedati brez kakršnega koli razmisleka in brez kakršnekoli utemeljitve). Potrebno je vzeti v ozir osnovni cilj EECC, kot je opredeljen v 3. členu, in, upoštevajoč drugo nacionalno zakonodajo, glede na vse okoliščine ugotoviti, kakšna je najboljša rešitev. Tega nacionalni zakonodajalec pri navedenem odstavku ni storil, pač pa je zgolj neracionalno prepovedal kakršnekoli stroške, kar je v škodo gospodarstvu in na koncu tudi potrošniku. Dejstvo je, da stroški nastajajo in utemeljene, dejanske stroške bi operater moral imeti možnost zaračunati. S potrošniško zakonodajo je omejen pri tem, da se ne zaračunava neracionalno in nesorazmerno – torej, zakonodajne omejitve so že predpisane. Takšna neposredna in rigorozna prepoved zaračunavanja stroškov pa je za gospodarstvo in potem tudi za potrošnike izredno škodljiva, saj bodo na koncu ti stroški zaračunani v naročinah in sicer vsem potrošnikom, namesto zgolj tistemu in konkretno takrat, kot ti nastanejo.

Naj citiramo odsek iz Q&A EK: »Upoštevajoč splošno načelo, torej nujnost presoje okoliščin za vsak primer posebej, ali nacionalna zakonodaja spoštuje načelo sorazmernosti, je kot splošno pripombo mogoče navesti, da je razumen pristop ta, da bolj, ko bi se končni uporabnik približal koncu pogodbenega obdobja, manj bi moral plačati popusta za zvestobo ali opremo, ki bi jo bilo mogoče zamenjati. To bi bilo tudi v skladu z načelom pro rata temporis iz člena 105(6) o nadomestilu za terminalsko opremo. Sicer bi moral imeti ponudnik minimalno časovno obdobje za amortizacijo svojih naložb.« To bi moralo biti upoštevano pri vseh stroških oziroma vračilih ugodnosti in ne zgolj pri terminalski opremi, kot je to sedaj v predlogu Zekom-2 (v.7), zato apeliramo na ponoven razmislek.

(3) Predlog amandmaja – doda se nov zadnji stavek v 5. odstavek 192. člena, ki naj se glasi:

»(5) Ne glede na določbo tretjega odstavka tega člena naročnik plača nadomestilo za terminalsko opremo, ki jo je prejel po akcijski ceni in jo obdrži. Izvajalec storitev najkasneje ob plačilu sorazmernega dela vrednosti terminalske opreme odpravi morebitne ovire za uporabo terminalske opreme v drugem omrežju. Naročnik se lahko odloči, da bo izvajalcu storitev vrnil terminalsko opremo v stanju, v kakršnem mu je bila izročena, ob upoštevanju njene normalne rabe in plačal uporabnino za čas uporabe terminalske opreme, operater pa mu bo vrnil kupnino. Naročniku, ki želi izkoristiti odstopno upravičenje, lahko izvajalec storitev v zameno ponudi, da ohrani naročniško razmerje v veljavi pod pogoji, določenimi v obstoječi naročniški pogodbi. Smiselno podobno velja tudi za vračilo sorazmernega dela v primeru prejema drugih ugodnosti (npr. popust pri mesečni naročnini).

Obrazložitev amandmaja:

Predlog korekcije dotičnega odstavka uresničuje to, kar je že obrazloženo v okviru prejšnje pripombe, torej, da je potrebno enako tretirati tako vračilo sorazmernega dela za primer terminalske opreme kot tudi za primere kakršnihkoli drugih prejetih ugodnosti (npr. popust pri naročnini, popust pri strošku priključnine ali izgraditvi priključka), zato je v odstavku dodan stavek »Smiselno podobno velja tudi za vračilo sorazmernega dela v primeru prejema drugih ugodnosti (npr. popust pri mesečni naročnini).«

Sicer je takšno postopanje oz. rešitev mogoče izpeljati tudi iz določil splošnega obligacijskega prava, a kljub temu ocenjujemo, da bo v praksi dodan stavek več kot zgolj koristil jasnejši sliki in razumevanju vseh deležnikov. V obstoječem ZEKom-1 je ta nejasnost

urejena v 129/3. členu, zato je v izogib nejasnostim pomembno, da se to obdrži tudi vnaprej.

Zahteva po sorazmernosti vračila prejetih ugodnosti zagotavlja, da pogodbeni pogoji ne morejo v škodo potrošnika povzročiti znatnega neravnotežja v pogodbenih pravicah in obveznostih strank v smislu definicije nepoštenih pogodbenih pogojev Zakona o varstvu potrošnikov. O takšnem neravnotežju ne moremo govoriti, če je potrošnik zavezan le k vračilu tolikšnega dela prejete ugodnosti, kot ustreza preostanku dogovorjenega obdobja vezave naročniškega razmerja, obdrži pa lahko del ugodnosti, sorazmeren z že pretečenim obdobjem naročniškega razmerja. **Če bi potrošnik lahko vedno obdržal celotno prejeto ugodnost, bi bil s tem neupravičeno obogaten, saj je poslovni namen določila o popustu ali drugi ugodnosti za naročnika prav v tem, da se naročnika nagradi za daljšo zvestobo istemu operaterju. Če se ta cilj izjalovi, ker pride do predčasne prekinitve naročniške pogodbe, bi bilo v nasprotju s kavzo pogodbene določbe, če bi lahko naročnik vseeno obdržal celotno prejeto korist, medtem ko operater za preostanek obdobja vezave ne bi bil več upravičen do naročnike.** Obogatitvena podlaga zahtevka je razvidna tudi iz tega, da je po četrtem odstavku 129. člena ZEKom-1 (in sedaj po 192/5) kot alternativa vračilu sorazmernega dela celotne vrednosti prejete terminalske opreme predvidena možnost, da naročnik vrne terminalsko opremo in plača uporabnino za čas njene uporabe, operater pa mu bo vrne kupnino. Plačilo uporabnine ne temelji na odškodninski odgovornosti naročnika, ampak na odpadu pravne podlage za uporabo terminalske opreme, kar ustreza dejanskemu stanju iz tretjega odstavka 190. člena OZ, ki opredeljuje splošno pravilo o vračilu neupravičene pridobitve. V primeru ugodnosti za naročnika v obliki popusta na ceno storitve vračila ugodnosti po predčasnem prenehanju seveda ni mogoče izvesti drugače kot s plačilom sorazmernega denarnega zneska. Namen pravil o spremembi pogojev ni kaznovanje operaterja, ki je enostransko spremenil pogoje naročniške pogodbe, ampak samo usklajevanje različnih interesov operaterjev in potrošnikov, kot navaja obrazložitev obstoječe določbe (129/2. člena ZEKom-1) iz prve faze zakonodajnega postopka – tu gre za transparentnost in seznanjenost naročnika, da lahko zaščiti svoje pravice ne pa da se okoristi na račun operaterja. Zakonske določbe o naročnikovem odstopnem upravičenju ne vplivajo in ne posegajo v obveznosti izpolnitve pogodbeno dogovorjenih obveznosti naročnikov, to nikoli ne bi smelo obveljati in to določilo vsebuje tudi predlog Zekom-2 (192/4). Vračilo sorazmernega dela prejete ugodnosti je ena od takih obveznosti, ki jo mora naročnik izpolniti, da je ohranjeno ravnotežje pravic in obveznosti operaterja in potrošnika. Določba o vračilu sorazmernega dela prejetih ugodnosti, po kateri se delež vračila prejete ugodnosti odmeri glede na pretečeni čas trajanja naročniške pogodbe, tudi ni v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja. Določba namreč učinkuje kot varovalka, ki zagotavlja, da bo vsaka od pogodbenih strank prejela oziroma obdržala tolikšen delež koristi od pogodbe, kot ustreza obdobju izpolnjevanja pogodbe. Operater take pogodbene določbe zato ne more zlorabiti, da bi se neupravičeno obogatil na potrošnikov račun ali da bi potrošnika kaznoval za odstop od pogodbe. S tega vidika je posebej pomembno, da je način izračuna sorazmernega dela ugodnosti, ki se vrača (na kar so operaterji izrecno pozorni pri določanju pogodbene formule za izračun!), v pogodbi jasno vnaprej določen, tako da je preprečena operaterjeva samovolja in da je potrošnik s tem podatkom seznanjen, ko se odloča o predčasnem odstopu od pogodbe. Odločilna okoliščina za presojo ostaja vprašanje, ali je določba o vračilu prejetih ugodnosti oblikovana tako, da zagotavlja, da naročnik nikoli ne bo dolžan operaterju vračati več ugodnosti, kot jih je sam prejel, ter da bo del prejete ugodnosti, ki se vrača, vedno sorazmeren s še ne pretečenim obdobjem vezave naročniške pogodbe, od katere je naročnik predčasno odstopil. To pa se v praksi operaterjev ustrezno upošteva. Z vključitvijo podčrtanega stavka bi tako pri naročnikih

zgolj še dodatno osvestili to, kar že tako ali tako izhaja iz obligacijskega prava in tako poskrbeli za večjo transparentnost in seznanjenost končnih uporabnikov in preprečili morebitne neljube situacije pri izkoriščanju odstopnih upravičenj.

Tudi študija dr. Novaka pritrjuje stališču operaterjev:

»Tudi predlog naročnika, naj se v 5. odst. 192. člena predloga Zekom-2 zapiše, da kar velja v primeru vračila terminalske opreme, »smiselno podobno velja tudi za vračilo sorazmernega dela v primeru prejema drugih ugodnosti (npr. popust pri mesečni naročnini)«, se zdi ustrezen. Tega direktiva sicer ne omenja, vendar pa izhaja iz obligacijskega prava (Obligacijski zakonik - OZ), denimo iz načela enake vrednosti dajatev (8. člen OZ), ki ima svoj konkretni izraz v institutu neupravičene pridobitve, da kdor je bil brez pravnega temelja obogaten na škodo drugega, je prejeto dolžan vrniti, če je to mogoče, sicer pa nadomestiti vrednost dosežene koristi. V tem primeru je problem v tem, da bi v primeru odpovedi pogodbe zaradi spremenjenih pogojev, uporabnik brez pravnega temelja obdržal, kar mu ne gre, in s tem bil obogaten na škodo izvajalca. Zaradi jasnosti in preglednosti medsebojnega razmerja med izvajalcem in uporabnikom se zdi to določbo smiselno umestiti v ta zakon.«

199. člen (kakovost javnih komunikacijskih storitev)

Predlog amandmaja - 4. odstavek 199. člena

Predlagamo, da se 4. odstavek 199. člena v celoti briše.

Obrazložitev amandmaja:

EECC ne daje podlage, da se v nacionalni pravni red vključi možnost sprejema priporočila. EECC v 3. odstavku 1. točke 104. člena izrecno navaja, da morajo biti ukrepi za zagotavljanje kakovosti storitev skladni z Uredbo 2015/2120. V tretjem odstavku predloga 199. člena Zekom-2 je že predviden splošen akt, kot ga predvideva prvi odstavek 2. točke 104. člena EECC. Vključitev možnosti sprejema splošnega akta po 4. odstavku 199. členu Zekom-2 pomeni prekoračitev cilja, ki ga zasleduje EECC. Direktive so za države članice naslovnice zavezujoče glede rezultatov, ki jih je treba doseči, vendar jim puščajo izbiro oblike in načinov za to. Rezultat je v dotičnem primeru dosežen že s sprejemom splošnega akta po 3. odstavku 199. člena predloga ter z upoštevanjem že uveljavljene Uredbe 2015/2120. Člen 104. EECC, ki je v nacionalni red prenesen s 199. členom predloga Zekom-2, tudi nikjer ne predvideva kakršnihkoli nadomestil, tako da predlog četrtega odstavka tudi iz tega vidika pomeni prekoračitev cilja, ki se zasleduje s 104. členom EECC, prav tako pa prekoračitev stopnje harmonizacije, ki jo v 101. členu EECC določa za člene od 102. do 115. EECC. Torej, da »Države članice v svojem nacionalnem pravu ne ohranijo ali vanj ne uvedejo določb o zaščiti končnih uporabnikov, ki bi se razlikovale od členov 102 do 115 te direktive, vključno z bolj ali manj strogimi določbami za zagotovitev drugačne ravni zaščite.«

Tudi iz študije dr. Novaka izhaja podobno, kot zatrjuje SOEK:

»Odst. 4 199. člena predloga zakona daje agenciji možnost sprejetja splošnega akta, ki bi predpisal nadomestilo za izvajalce storitev potrošnikov ob nedelovanju ali slabši kakovosti delovanja javnih komunikacijskih storitev. Ta določba nima podlage v direktivi, še posebej v 104. členu, ki narekuje implementacijo na tem področju. Direktiva v tem delu ne predvideva nikakršnih tovrstnih nadomestil, zato tudi kakršen koli splošni akt v tej zvezi nima opore v njej in zato pomeni prekoračitev načela maksimalne harmonizacije. Predlog naročnika za ustrežnejšo formulacijo v osnutku Zekom-2, ki bo v skladu z direktivo, je ustrezen.«

Poudariti je potrebno tudi, da smo operaterji pred časom sprejeli Kodeks za nedelovanje ali slabše delovanje elektronskih komunikacijskih storitev, ki ga imamo implementiranega v svojih splošnih pogojih poslovanja in se že lep čas izvaja. Zato se SOEK tudi v tem delu nikakor ne strinja s podano obrazložitvijo k členu, kot jo je v predlogu Zekom-2 podalo ministrstvo, saj operaterji ne zaznavamo, da bi bile glede izvajanja kodeksa kakršnekoli težave. Prav tako nam ni znano, da bi ZPS ali SEK kadarkoli izpostavila problematiko v zvezi z izvajanjem kodeksa. Do operaterjev to vsekakor ni prišlo, čeprav je bilo ob sprejemu kodeksa dogovorjeno, da se bomo o tem obveščali in kodeks ustrezno prilagodili, če bo zaznati kakršnekoli težave. Prav zato ocenjujemo, da pripombe o težavnosti izvajanja kodeksa iz strani ZPS in SEK niso podprte z dejanskimi problemi/primeri, ki bi jih zaznali v praksi, pač pa gre za neko (neutemeljeno in nepravilno) splošno oceno. ZPS je sodeloval pri sprejemu kodeksa, prav tako AKOS. Če problemi z izvajanjem kodeksa v praksi dejansko so, potem predlagamo, da nas ZPS in SEK s tem seznanijo, da kodeks ustrezno prilagodimo. Za sprejem splošnega akta na tem področju ni ne vsebinskih razlogov ne temelja v EECC.

200. člen (komunikacije v sili)

(1) Aktualno besedilo 4. odstavka 200. člena - podčrtano na kar se nanaša predlog amandmaja:

(4) Izvajalec javno dostopnih medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke mora brezplačno zagotoviti prenos komunikacije v sili centru za sprejem komunikacije v sili, vkjučno z vso potrebno komunikacijsko opremo do omrežne priključne točke centra. Zaradi zagotavljanja neprekinjenega delovanja prenosa komunikacije v sili izvajalec zagotovi do centrov zagotovi tudi brezplačne nadomestne poti, vključno z opremo oziroma na način, da organu ni treba izvesti programske ali strojne nadgradnje. Nadomestne poti morajo omogočati vsaj enake kapacitete (število istočasnih zvez), enako raven varnosti in kakovost klica ter primerljivo zanesljivost in razpoložljivost, kot jo zagotavlja primarna komunikacijska povezava. Izvajalec nosi breme dokazovanja obsega tehnične nezmožnosti. Za prenos in zaključevanje komunikacije v sili operaterji lahko dogovorijo skupne prenosne poti, vključno z nadomestnimi potmi.

Predlog amandmaja - črta oz. spremeni se besedilo – 4. odstavek 200.člena naj se glasi:

(4) Izvajalec javno dostopnih medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke mora brezplačno zagotoviti prenos komunikacije v sili centru za sprejem komunikacije v sili. Zaradi zagotavljanja neprekinjenega delovanja prenosa komunikacije v sili izvajalec zagotovi do centrov tudi brezplačne nadomestne poti. Nadomestne poti, ki jih izvajalec sam določi morajo omogočati ustrezne kapacitete (število istočasnih zvez), enako raven varnosti in kakovost klica ter primerljivo zanesljivost in razpoložljivost, kot jo zagotavlja primarna komunikacijska povezava. Izvajalec nosi breme dokazovanja obsega tehnične nezmožnosti. Za prenos in zaključevanje komunikacije v sili operaterji lahko dogovorijo skupne prenosne poti, vključno z nadomestnimi potmi.

Obrazložitev amandmaja:

Predlagamo, da se četrti odstavek 200. člena Zekom-2 spremeni tako, da se iz prvega stavka črta besedna zveza »vkjučno z vso potrebno komunikacijsko opremo do omrežne priključne točke centra« ter iz drugega stavka besedna zveza »vključno z opremo oziroma na

način, da organu ni treba izvesti programske ali strojne nadgradnje«. V tretjem stavku četrtega odstavka 200. člena Zekom-2, naj se za besedama »nadomestne poti« doda besedna zveza », ki jih izvajalec sam določi«, besedno zvezo »vsaj enake« pa se nadomesti z besedo »ustrezne«.

Direktiva 2018/1972/EU ne predvideva, da bi morali operaterji zagotavljati tudi brezplačno opremo za centre za sprejem komunikacij v sili. Veliko breme operaterjev je že zagotovitev brezplačnih klicev za uporabnike in brezplačnega prenosa klica ter brezplačnih nadomestnih poti. Izvajanje komunikacije v sili ni na tak način urejeno v nobeni državi EU in bi bilo v nasprotju z Direktivo 2018/1972/EU.

Tudi v primeru zagotavljanja storitve na številki 116000 je v Direktivi 2018/1972/EU jasno zapisano v tretjem odstavku 96. člena, da je obveznost države, da zagotovi sredstva za delovanje dežurne telefonske številke 116000. Tako je jasno, da je tudi za številke za komunikacije v sili 112 in 113 obveznost države, da zagotovi vsa sredstva za delovanje centrov za sprejem komunikacije v sili.

V opredelitvah MJU je zapisano, da v primeru klica v sili gre za storitev v javnem interesu in je to zadosten razlog, da se od operaterjev zahteva zagotavljanje brezplačne opreme za centre za sprejem komunikacije v sili. Pri tem se MJU sklicuje še na šesti odstavek 109. člena Direktive 2018/1972/EU, ki pa izrecno določa le, da je pridobivanje in prenos informacij o lokaciji kličočega brezplačen tako za končnega uporabnika kot za center za obveščanje. Pri prenosu komunikacije v sili pa ni tovrstne zahteve, je le zahteva, da se zagotovi komunikacija v sili brezplačno za vse končne uporabnike.

Glede zagotavljanja kapacitet nadomestnih poti, pa pojasnujemo, da se nadomestne poti uporabijo le nekaj ur letno, ko/če pride do izpada primarnih poti ali potencialnih problemov zaradi kakšne večje nadgradnje v omrežju. Primarne poti so predimenzionirane (pri 112 je na voljo 30 istočasnih zvez), saj je na lokaciji ReCO/OKC prisotno le nekaj oseb, ki odgovarjajo na klice v sili in se vse ostale linije ne uporabljajo. Zato ni smiselno zagotoviti enake kapacitete tudi pri nadomestnih poteh. Zato v tem delu predlagamo, da se namesto določitve »enakih kapacitet«, besedilo korigira tako, da so operaterji dolžni zagotavljati »ustrezne kapacitete« nadomestnih poti.

(2) Aktualno besedilo 9. odstavka 200. člena – podčrtano na kar se nanaša predlog amandmaja:

(9) Ne glede na določbo prvega odstavka 222. člena tega zakona operaterji za odhodne klice z enotne evropske telefonske številke za klice v sili 112, številke policije 113 in enotne evropske telefonske številke za prijavo pogrešanih otrok 116 000, kolikor je to tehnično mogoče, omogočijo enoznačno prikazovanje odhodnega klica v obliki trimestne številke klica 112, 113 ali 116 000. Operaterji nosijo breme dokazovanja tehnične nezmožnosti.

Primarni predlog amandmaja- črta se beseda »trimestne« - 9. odstavek 200. člena naj se glasi:

(9) Ne glede na določbo prvega odstavka 222. člena tega zakona operaterji za odhodne klice z enotne evropske telefonske številke za klice v sili 112, številke policije 113 in enotne evropske telefonske številke za prijavo pogrešanih otrok 116 000, kolikor je to tehnično mogoče, omogočijo enoznačno prikazovanje odhodnega klica v obliki številke klica 112, 113

ali 116 000. Operaterji nosijo breme dokazovanja tehnične nezmožnosti.

Alternativni predlog amandmaja – doda se besedilo - 9. odstavek 200. člena naj se glasi:

(9) Ne glede na določbo prvega odstavka 222. člena tega zakona operaterji za odhodne klice z enotne evropske telefonske številke za klice v sili 112, številke policije 113 in enotne evropske telefonske številke za prijavo pogrešanih otrok 116 000, kolikor je to tehnično mogoče, omogočijo enoznačno prikazovanje odhodnega klica v obliki trimestrne številke klica 112, 113 ali šestmestne številke klica 116 000. Operaterji nosijo breme dokazovanja tehnične nezmožnosti.

Obrazložitev amandmaja:

Glede določitve enoznačnega prikazovanja odhodnega klica v obliki trimestrne številke, pojasnjujemo, da je 116000 številka, 6-mestna številka. V primeru, da bo zakonsko besedilo ostalo nespremenjeno, bomo zagotovil prikaz **trimestrne številke 116** tudi za odhodne klice iz centra, ki obravnava klice na 116000. Posledica takšne ureditve pa bo v tem, da prejemnik tega klica ne bo mogel poklicati nazaj na 116, saj ta številka ne obstaja. Zato predlagamo črtanje besede »trimestrne«, ker je dovolj jasno, da se zahteva prikaz števil 112, 113 oz. 116000.

Druga možnost je, da se pred številko 116000 doda »6-mestna« številka. Glede na navedeno, je potrebno popraviti še besedilo v 85. točki 299. člena: namesto »116«, se napiše »116000«.

Izsek iz Questions and answers on the EECC, sprejet in izdan iz strani Evropske Komisije, Version 23 December 2020, stran. 59 in 60:

Article 105 (4-6)

- a) Besides instances contemplated in Articles 105(4), 105(5), and 105(6) does an end-user have a right to terminate a contract at any time within the contract period (when in his best interest to do so), and what, if any, fees/costs/compensation/charges is a provider allowed to apply?
- b) Could early termination charges currently applied in the national context (as described in 1.0), be allowed under the new provisions emanating from the Code?
- c) Taking into consideration Recital 273, can Member States abolish the applicability of any termination charges (with the exception of termination charges related to compensate for any retained subsidised terminal equipment, as per 105(6)), including termination charges intended to recover any discounts benefitted by the end-user when opting for a subscription with a minimum contractual period?
-

Reply

Article 105(6) of the EECC provides that "[w]here an end-user has the right to terminate a contract for publicly available electronic communications service, other than a number-independent interpersonal communications service, before the end of the agreed contract period pursuant to this Directive or to other provisions of Union or national law, no compensation shall be due other than the subsidised terminal equipment".

The scope of Article 105(6) of EECC thus covers the cases where a specific right to terminate an electronic communications service contract exists in the EECC or in other Union or national law. In the EECC, the rights to terminate a contract are set out in Article 105(3) (related to automatic prolongation), Article 105(4) (related to change in the contractual conditions), and Article 105(5) (related to significant discrepancies between the actual performance of an electronic communications service other than internet access service or a number-independent interpersonal communications service and the performance indicated in the contract). In addition, specific provisions on the right to terminate in case of bundled offers are addressed in Article 107(2).

Where the conditions set in these rules are fulfilled, the legal consequence of the exercise of the right to terminate the contract has to be the one prescribed in the EECC, i.e. no compensation, except for terminal equipment.

Furthermore, other cases when an end-user has the right to terminate the contract may be provided (now or in the future) in national legislation or in other Union legislation, for which the consequence is hence fully harmonised. Such rights may be linked to different circumstances, taking into account national particularities, but, as it will be explained below, may not be linked to the sole will of the subscriber.

Indeed, in our view, the EECC does not provide full harmonisation for cases where the contract is terminated unilaterally by an end-user without such a right ("ad nutum" or by choice). These cases would need to be assessed not against paragraph 6, but against the other paragraphs of Article 105 and more in general in the light of the general objectives of the EECC (Article 3).

In particular, in order to address the first and last question, we observe the following:

On the one hand, when adopting legislation on termination, a Member State has to ensure that the conditions and procedures for contract termination do not act as a disincentive to changing service provider in line with Article 105(1). On the other hand, the national provisions set in this regard should not undermine the purpose of other provisions of the EECC, which already set rules in order to facilitate consumers' change of provider and have

to be compliant with the general principles of proportionality, transparency and objectivity as enshrined in Article 3 of the EECC. The above would in most of the cases translate in an assessment of the proportionality of the provisions to be carried out with a case-by-case approach (where all the characteristics of the tariffs at stake are duly taken into consideration). Only on the basis of such case-by-case assessment it would be possible to conclude whether a provision establishing early termination fees or abolishing any early termination fees, is compliant with the EECC.

In respect to the second question, we understand that in accordance with national Law, end-users have the right to terminate their contract (even if they are within a contractual period, thus before the expiry of the contract) for any reason (i.e. not only if there is a discrepancy between the actual service and the contracted service), subject to certain specific conditions such as the applicability of reasonable termination charges.

While the general principle enshrined above should apply, i.e. the necessity of a case-by-case assessment of whether national legislation respects the principle of proportionality, as a general remark it can be noted that a reasonable approach could be that the more the end-user approaches the end of the contract period, the less he/she should be required to pay for loyalty discounts or equipment to be able to switch. This would also be in line with the pro rata temporis principle enshrined in Article 105(6) on compensation for terminal equipment. Conversely, the provider should also have a minimum period of time to amortise its investments.

The national legislator, in taking (or maintaining) any measures regarding the termination charges in case of termination of the contract before its term, should therefore make sure that the above guiding principles are respected. Nevertheless, as previously mentioned, a case-by-case assessment of whether national legislation adopted in this area respects the principle of proportionality would be necessary. In such case-by-case assessment, national specificities should also be taken into consideration.